

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

D. A. Tractatus De Privilegiis Ecclesiae

Zanchi, Lelio

Veronae, M. D. LXXXVI.

Sexagesimum Octauum Priuilegium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61627](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61627)

Sexagesimum Octauum Priuilegium.

- I** **C**CL^ESI^A gaudet priuilegio, † quod pro defensione sua Ecclesie potest quis opponere exceptionem excommunicationis, vel periurij, vel aliam legitimam exceptionem. Nec per replicationem excommunicationis, vel periurij, repelli potest. Ideo cum quidam canonicus fuisset electus prior in Monasterio sancte Mariæ, alii canonici illius Ecclesie se opponerent electioni illius, unde contra illos literas impetrauit. Ipsi vero constituti coram iudicibus proposuerunt predictum Priorem non esse audiendum, ex quo erat excommunicatus, & periurus. Ipse vero Prior in modum replicationis obiecit excommunicationem, & periurium contra predictos, scilicet ut eorum exceptionem elideret. Procurator Canonorum respondit probationem illius electi non esse recipiendam. Nam & si illa probaretur non essent propterea a defensione sua Ecclesie repellendi, & si excommunicatio contra electum probaretur in modum exceptionis repelleretur ab agendo, sed replicatio excommunicationis probata, non repelleret a defendendo. Iudices interloquuti fuerunt, quod prius reciperent probationes super replicatione premissa, propter quod ad sedem apostol. appellarunt. Mandat Papa quatenus si est ita reuocetur in irritum quicquid fuit factum post appellationem, cap. dilecti filii de excep. Ratio autem decisionis hæc esse potest, † quia ad defendendum admittitur qui alias ab agendo repellitur. Exceptio opposita & probata, repellit, ab agendo. Replicatio vero nequaquam a defendendo repellit, & si etiam probaretur. † Nam quilibet admittitur ad defensionem Ecclesie sue etiam periurus, si ad agendum, ad accusandum admitteretur, quod sequens suam, vel suorum iniuriam, capit. neganda 3. quæstio. 11. capit. omnibus 4. quæst. ultim. Multo ergo fortius ad defendendum, cum ut supra dictum fuit. Ad defendendum admittitur, qui alias ab agendo repellitur, cap. cum inter & cap. dilecte de excep. Hic igitur animaduertendum
- 2 decisionis hæc esse potest, † quia ad defendendum admittitur qui alias ab agendo repellitur. Exceptio opposita & probata, repellit, ab agendo. Replicatio vero nequaquam a defendendo repellit, & si etiam probaretur. † Nam quilibet admittitur ad defensionem Ecclesie sue etiam periurus, si ad agendum, ad accusandum admitteretur, quod sequens suam, vel suorum iniuriam, capit. neganda 3. quæstio. 11. capit. omnibus 4. quæst. ultim. Multo ergo fortius ad defendendum, cum ut supra dictum fuit. Ad defendendum admittitur, qui alias ab agendo repellitur, cap. cum inter & cap. dilecte de excep. Hic igitur animaduertendum
 - 3 † quod excommunicati, & periuri non repelluntur a defendendo, nec admittuntur ad probandum, quod probatum non releuat, l. matrem. C. de probat. ca. cum contingat de offi. deleg. † Sed coram quo Iudice exceptio periurij venit tractanda? Quia exceptio decli-

declinatoria debet esse prima, quæ opponi debet ante alias exceptiones. Innocen. in capitu. cum super de offi. deleg. Bald. in margarita verfi. exceptio ver. 24. & cum causa sit spiritualis debet tractari coram Iudice Ecclesiastico. Ita tenet Bal. in Margarita ver. Iudex ver. 65. † Et cū multæ sint exceptiones, quæ opponi possunt aliquas referam. Potest igitur opponi exceptio. Tu non habes actionem, & ut est illa quæ impedit litis ingressum, vel litis contestationem, Barto. in l. si pupilli. §. videamus. ff. de negot. gest. exceptio tua non interest, impedit litis ingressum Alex. post Barto. l. in posthumus, §. si quis ff. de inof. test. Anch. in clem. constitutio nem de elec. exceptio quòd non audiaris, quia tua non interest vide Doc. in l. si autem §. si homo. ff. de re. vendica. Angel. in l. pater filium. C. de inof. testamen. Innocen. in capitu. super his de accusa. & debet opponi ante litem contestatam, Bart. in l. si vnus. §. ante omnia. ff. de pac. Exceptio non debes audiri, quia allegatur pitudinem tuam dñ dilatoria, & debet opponi ante litē contestatā, Inn. in d. c. super his Bar. in d. l. posthumus. §. si quis in l. si mī de cedens ff. de inoff. test. Exceptio est nullitatis processus, vel sniæ si dependet ex defectu iudicis, semp pōt opponi, est si extaret statutum, q̄ contra sniam nulla possit opponi exceptio. Ita tenet Rom. in conf. 42. solum, i. & per Pet. Philip. Corn. in conf. 144. Exceptio falsi Procuratoris, pōt opponi ante, & post sniam, ad annullandū iudiciū Io. de Ana. in cōf. 96. Et hic aduertēdum, q̄ Procurator dñ est falsus illi qui habuit mandatū, & postea fuit reuocatū. Idē si incipit gerere ante habitā notitiā mandati. Idē si esset substitutus Procurator à non habente mandatū, i. potestaté substituēdi, putata à Procuratore ante litē contestatam, quia ante substituere non pōt, sed postea sic l. qd quis & ibi Mod. C. de procu. c. 1. de procu. li. 6. Post istas relatas exceptiones cōsidero, q̄ contra exceptionē criminis non datur replicatio criminis, & ita v̄, q̄ contra exceptionē doli, non datur replicatio doli, quod probatur, est in l. apud Iulianum. §. Marcellus. ff. de dol. except. Contrarium videtur in l. cum mulier, & l. uiro ff. solut. mat. vbi si contra mulierem repetētē dotē vir excipit de adulterio, admittitur replicatio mulieris contra virū de lenocinio. Ad idē c. pe. & ult. de adul. vbi contra proponētē adulteriū mulieris, mulier admittitur proponēs adulteriū viri. † Et ita mutua cōpensatione crimina tollūtur, sol. gl. fi. in d. c. dilecti concludit, q̄ replicatio admittitur qñ ea non admissa excipiens remaneret in lucro, ut est in d. l. cum mulier, & d. capit. penul. reijcitur uera replicatio, si ea admissa, agens remaneret in lucro

- lucro, sic loquitur. in d. s. Marcellus, & casus hic in d. cap. dilecti. Nam si replicatio istius electi fuisset admessa, admitteretur iste electus excommunicatus ad agendum, & sic reportasset commodum. Eadē est ratio, ne alter remaneat in lucro, alter in damno. Hunc articulum tangit Innoc. in cap. intelleximus de adult. & in
- 8 cap. præsbyterorum de reb. eccl. non alien. † Ex his inferitur, ad reliquas quæstiones. Statuto cauetur, quòd bannitus possit impunè offendi. Accusatur Titius, quòd percussit Sèiū. Titius excipit quòd Sèius erat bannitus, & ita potuit impunè offendi. Replicat Sèius, quòd etiam ipse Titius est bannitus. An debeat admitti replicatio? Cōcludit Bar. post Iac. de Aren. in d. l. cum mulier, quòd non. Quia cum Titius sit reus necessario potest proponere omnē exceptionem inhabilitatem accusatorem, nec potest ipse repelli, glo. in ca. a nobis de excep. Potest etiam quæri de alia quæstione.
- 9 † Statuto cauetur, vt bannitus non audiatur, nec agendo, nec excipiendo. Agit Titius contra Sèium. Excipit Sèius, Titium esse bannitum, & ita non debere audiri. Excipiens contra agentem replicat Titius, quòd ipse Sèius est bannitus, & ita non debet audiri excipiens. Quid faciendum? Nō enim poterit audire vnum quin incidat in statutum. Iac. de Aren. tenuit excipientem non audientem, obstante statuto Bar. autem post multa concludit, non procedere iudicium, quia qua ratione non debet audiri reus excipiens, eadem ratione non debet audiri actor agens, ex quo vterq; est bannitus. Et ratione banni debet Iudex vtrumque repellere. Hoc mihi magis placet, nam actor potest repelli iudicis officio, vt
- 10 in l. quos prohibet. ff. de postul. † Vnde licet reus non audiatur, iudicis officium tamen non filet, quòd etiam not. Inn. in cap. intimauit de test. vbi dicit, iudicem ex officio suo posse repellere à testimonio personas indignas, etiam nullo excipiente. Et idem in aliis actibus iudicialibus tex. cum glo. in cap. quærendum, & in
- 11 cap. qui sunt. 2. q. 7. † Potest iudex ex officio repellere personas inhabiles, etiam si aduersarius propter suum delictum sit priuatus facultate excipiendi, glo. & Innocen. in cap. nulli. de accus. Et hoc modo habes quando exceptio admittenda, & quando replicatio repellenda.

S U M M A R I V M.

- 1 Præscriptio cum mala fide, nec iure canonico, nec civili valet.
- 2 Consuetudini & constitutioni derogandum est, quæ sine peccato mortali seruari non potest.

3 Præscri-

- 3 Præscriptio in nulla parte debet habere malam fidem.
- 4 Peccatum est, quod non est ex fide.
- 5 Constitutio, quæ non est nec iusta nec honesta est ipso iure nulla.
- 6 Lex non potest dici si continet peccatum. Idem si continet inhonestum.
- 7 Præscriptio tria habere debet ad hoc, vt valeat bonam, fidem, titulum, continuatam, possessionem.
- 8 Præscriptio interrumpitur multis casibus, per petitionem, per legatum, per protestationem, per ædificationem cum sequentibus vsque in fine.
- 9 Præscriptio de iure canonico impeditur per missionem executoris.
- 10 Impræscriptibilia sunt libertas, Tributum, Decima, seruitus, quæ causam continuam non habet cum alijs.
- 11 Fides bona vel mala in præscriptione quomodo probatur.
- 12 Ecclesia Romana sola gaudet in præscriptione spacio centum annorum.

Sexagesimum Nonum Priuilegium.

- 1 CCLESIA gaudet priuilegio, † quod nec in iure canonico, nec ciuili valet præscriptio cum mala fide. Nam quicumque facit contra conscientiam, ædificat ad gehennam, & ideo statuit Concilium, quod nulla valeat præscriptio absque bona fide, tam canonica, quam ciuilis. † Quia generaliter omni consuetudini, & constitutioni derogandum est, quæ sine peccato mortali seruari non potest. Ideo oportet vt † qui rem alterius præscribit, quod in nulla parte præscriptionis habeat malam fidem, capit. fin. de præscrip. Ratio decisionis esse potest. Quia qui præscribit in nulla temporis parte rei alienæ conscientiam habeat. Ideo derogatur constitutioni, & consuetudini, quæ sine peccato mortali seruari non potest. Hic igitur considera, quod omne † quod non est ex fide peccatum est. Et sunt verba Apostoli ad Roman. in capitu. 14.
- 2 † Nam constitutio, quæ non est nec iusta, nec honesta, est ipso iure nulla, capit. erit autem lex 4. distinct. † Sed quando continet peccatum, non potest dici lex. Et idem si continet inhonestum, q̄ tenet Bar. in l. omnes populi. ff. de iust. & iure l. si. C. si contra ius, vel vtil. pub. Hinc est, quod mala fide quis præscribere non potest. † Ad hoc vt quis præscribere valeat, tria requiruntur. Bona fides; Titulus, & continuata possessio, capit. quod autem 16. q. 3. in glo. magna licet tamen præscriptio habeat requisita de quibus supra. † Nihilominus in multis casibus interrumpitur præscriptio